Yüzük Takmaya Dâir Fıkhî Hükümler – 2. Bölüm

ETVÂNIN 1. BÖLÜMÜNÜ OKUDUNUZ MU? >>>

Netice olarak diyebiliriz ki Hanefi mezhebinde tercih edilen görüşe göre; demir, sarı maden, pirinç, bakır ve yeşim taşından yapılmış yüzüğü kullanmak tahrimen mekruhtur. Demir ve pirincin yasak oluşu haklarında hadis varit olduğundandır. Bakır ve sarı madenden yapılan yüzüğü kullanmanın caiz olmaması ise pirinç cinsinden oldukları içindir. yeşm taşından yapılmış yüzüğü kullanmanın caiz olmayışı ise pirinç gibi put yapımında malzeme olduğundan dolayıdır. Buna göre put imalatında kullanımı adet olmayan akik gibi taşlardan yapılmış yüzüğü kullanmak mekruh olmaz.

İla-i sünen sahibi şöyle der: Altın, demir ve diğer madenlerin keraheti birbirinden farklıdır. Şöyle ki altın yüzük takmanın erkek için haram olduğuna dair sahih hadis vardır. Bu yüzden haram oluşu daha kuvvetlidir. Demir yüzük takmanın yasaklığı hakkında varit olmuş birçok hadis-i şerif varsa da bunların senetleri tenkit edilmiş kimileri tarafından sahih olmadıkları ifade edilmiştir. Pirinç hakkında varit olan hadis ise daha çok tenkit edilmiş olduğundan keraheti daha alt mertebededir.

İşte anlattığımız bu farklılıklardan dolayı İmamı Muhammet bütün mertebelerine şamil olsun diye ne haram ne de kerahet tabiri kullanmaksızın “Asar” isimli kitabında “Hoşumuza gitmez“ ifadesini “Muvatta” isimli eserinde ise “Ancak gümüş yüzük takabilir“tabirini kullanmaktadır.[1]

Kemikten yapılmış yüzük takmak caizdir. Aynı şekilde gümüş ile çevrilmiş veya kaplanmış demir yüzük takmak da caizdir. Çünkü zahiren bakıldığı zaman görünen demir değil, gümüştür.[2]

Maliki Mezhebine göre erkek olsun kadın olsun bakır, kurşun ve pirinç yüzük takmaları mekruh, deri, odun ve kalaydan yapılmış yüzük takmaları caizdir. (İmam Malik’in (Allah ona rahmet etsin) kocası ölmüş kadının yas tutarken yapması caiz olmayan şeyleri sayarken: Demir yüzük takamaz“ sözünün zahirinden anlaşılan mutat zamanda takmasının caiz olduğudur.[3]

Hanbeli Mezhebine göre hem kadının hem erkeğin demir, bakır, kurşun ve pirinç yüzük takmasıçoğunluğa göre tenzihen, bazısına göre tahrimenmekruh[4] örfün dışına çıkmama koşuluyla cevher, zümrüt, zebercet, yakut, feyruz ve inci ile süslenmesi mubah, akik yüzük takmak ise bir rivayete göre mubah, diğer rivayete göre müstehaptır.[5]

Şafiî Mezhebinde konuya ilişkin farklı rivayet ve ihtilaflar vardır. En-Nevevi, Mecmu’ isimli eserinde[6] şöyle der: Tercih edilen görüş; demir, bakır, kurşun ve pirinçten yapılmış yüzüğün takılmasında bir beis olmadığıdır.

İmam Şafi’i, el-Ümm isimli kitabında şöyle der: “Ben erkeğin inci takmasını

edebe aykırı olduğu ve kadınlarının süsü olduğundan kerih görüyorum yoksa haram olduğundan dolayı değil. Yakut ve zebercet kullanmak ise israf ve kibre götürecekse mekruh sayar, yoksa mekruh saymam”[7]

İ’laü’s-Sünen nam kitabının sahibi muhaddis Zafer Ahmet Osmani et-Tehanevî der ki: “Peygamberimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) demir vesaire yüzük takmakla alakalı yasağı sadece yüzüğe ait kılmak başka şeyleri kapsamadığını söylemek doğru değildir. Her ne kadar konuya ilişkin fakihlerden, zikredilen hadis-i şerif dışında açık bir ifade görmediysek de fıkhi ibareler yasağın gümüş yüzüğe has olmadığına işaret etmektedir. Zira Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in mübarek sözlerinde geçen “Bana ne oluyor da senden putların kokusunu alıyorum ve üzerinde cehennem ehlinin takılarını görüyorum” ifadeleri yasağın yüzüğe ait olmayıp bilakis demir, sarı, pirinç ve bakırdan imal edilmiş diğer takıları da kapsadığını gösterir. Aynı şekilde fakihlerin konuya ilişkin delile gerekçe olarak gösterdikleri illet, kurşun, sarı ve bakırı pirince ilhak etmeyi böylece de yasağın yüzüğe münhasır kılınamayacağını ortaya koymaktadır. Ayrıca yasağın, şekil veya takılan şeyin nereye nasıl takıldığıyla alakasının olmayışı yasağı yüzüğe ait kılamayacağımızın açık bir göstergesidir. Allah-u a’lem[8].

Yüzüğün Takılacağı Mevzi

Fıkıh kitapları kadının yüzüğü hangi parmağına takması gerektiğinden bahsetmemişlerdir. Bundan anlaşılan yüzüğün kadın için bir ziynet olduğu bu yüzden de dilediği parmağına takabileceğidir.

Erkeğin yüzüğü takması gereken parmağın hangisi olduğuna dair farklı görüşler ortaya koymuşlardır. Ezcümle:

Hanefî Mezhebinde bazı âlimlere göre; erkeğin yüzüğü sol elinin serçe parmağına takması gerekir, diğer parmaklara veya sağ ele takması doğru olmaz. Diğer bazılarına göre; yüzüğü sağ eline takması caiz olur.[9]

Ebu Leys Bostanu’l-Arifîn adlı eserinde şöyle der: Yüzüğü sağ veya sol ele takmanın bir farkı yoktur. Çünkü Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in hem sağ hem de sol eline yüzük taktığına dair rivayetler gelmiştir.[10] Sağ ele takmak isyancıların alametidir diye yapılan rivayetin tutar tarafı yoktur. Zira Peygamberimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) yüzüğü sağ eline taktığına dair yapılan sahih rivayetler, bu denileni iptal etmek için kâfidir.

Şafîî Mezhebine göre erkeğin, sağ veya sol elin serçe parmağına yüzük takması caizdir. Çünkü Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in her ikisine taktığına dair sahih rivayetler bulunmaktadır. Ancak meşhur rivayete binaen sağ ele takılması daha faziletlidir. Üstelik bu bir ziynettir, sağ el ise sol ele nispetle daha şereflidir. El-İbane adlı eserde şöyle denilmektedir: Yüzüğü sağ ele takmak Rafızilerin şiarı olduğundan sol ele takmak daha faziletlidir. Tetimme ve Beyan isimli eserler de aynı görüş vardır. Fakat Şafîî Mezhebine göre sahih olan ilk görüştür. Çünkü yüzüğü sağ ele takmanın bir Rafizi şiarı olması çoğu yöreler için mevzu bahis değildir. Kaldı ki Rafizi yörelerinin hepsinde işlenecek olsa bile, bu sünnet bidatçilerin tutumlarından dolayı terk edilmeye maruz bırakılamaz.[11]

Mâlikî Mezhebine göre; yüzüğü sol ele takmak menduptur. Nitekim İmam Malik (Allah ona rahmet etsin) de yüzüğü sol eline takardı[12].

Hanbelî Mezhebine göre; erkeğin yüzüğü sol elin serçe parmağına takması, sağ elin serçe parmağına takmasından daha faziletlidir. Hanbeli ulemasından Esrem; Yüzüğü sağ ele takmakla ilgili hadisi zayıf kabul etmiş, Darakutni ise Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in sol eline yüzük taktığına dair gelen rivayetler makbuldür" demiştir.[13]

Şafii ve Hanbeli mezhebine göre, yasaklığına dair sahih hadis bulunduğundan dolayı şehadet parmağına ve orta parmağa yüzük takmak mekruhtur. İfadenin zahiri başparmak ve yüzük parmağına takmanın mekruh olmadığını gösterse de hadiste geçen serçe parmağı ile yetinmek daha faziletlidir.[14]

3. BÖLÜM 9 KASIM 2015 PAZARTESİ GÜNÜ

---

[1] İ'lâu's-Sünen 17/321-325

[2] El-Fetâvâ'l-Hindiyye, Şeyh Nizamuddin önderliğinde ilmî bir heyet 5/2596-97

[3] Mevahibu'l-Celil 1/181

[4] El-İnsaf 3/103

[5] Şerhu Zadi'l-Müstekni

[6]El-İbane ve el-Beyan isimli eserlerde yukarda geçen hadis-i şerife istinaden demir, pirinç, bakır ve kurşun madenlerinden yapılmış yüzükleri takmanın mekruh olduğu geçmektedir. Bu hadis-i şerifi Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmesine rağmen senedinde zayıf bir ravi bulunmaktadır. Tetimme isimli eserde ise Buhari ve Müslim'de geçen Allah Resulünün (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) sahabeden bir zata "o kadına, demirden bir yüzük karşılığında da olsa talip ol" hadisinden ve eğer bir kerahet olsaydı peygamberimiz ona izin vermezdi şeklindeki akli delilinden yola çıkarak mekruh olmadığı söylenmiştir. Nevevi devamında ayrıca Ebu Davud'un süneninde sahih senetle Muaykıb'tan "Peygamberin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) yüzüğü gümüşle kaplanmış demirdendi" diye rivayet ediliyor. İşte bu iki hadis, sahih olduğundan ve ilk hadiste zayıf olduğundan tercih edilen görüş demir, bakır, kurşun ve pirinçten imal edilen yüzükleri takmanın mekruh olmadığıdır.

[7] Mecmu Şerhu'l -Mühezzeb 4/465

[8]Hadisi şerifte demir ve diğer maddeler hususunda gelen yasaklama katıksız, halis olanlar hakkında mıdır, yoksa erkek için gümüş ile kaplanmış yüzüğü, kadın için de altın veya gümüşle kaplanmış yüzüğü de kapsar mı, sorusuna cevaben "Gümüş ile kaplanmış bir yüzüğü takmak yasak değil caizdir. Zira Nuh b. Rabia, İyas'tan oda dedesinden (Allah onlara rahmet etsin) şöyle rivayet eder: "Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in yüzüğü gümüşle

kaplanmış demirdendi ve çoğu zaman elindeydi”[8]

Ancak “Enes’ten (Allah ondan razı olsun) rivayet edilen ve senet açısından önceki hadisten daha sağlam olan “Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in yüzüğünün tamamı gümüştendi” hadis- şerifi ile çelişse de Enes’in (Allah ondan razı olsun) bunu dış görüntüsüne binaen söylemiş olması muhtemeldir. İkinci olarak bu emsal bir yüzükteki demir, elbiseye işlenmiş ipek gibidir. Dolayısıyla elbiseye işlenmiş ipek caiz olduğu gibi bu şekilde üzerine gümüş kaplanmış yüzük de caiz olur” denebilir. Tüm bunları Muhammed Emin İbn Âbidîn, Reddu’l-Muhtâr isimli eserinde Tatarhaniye’den nakletmiştir. İ’lâu’s-Sünen 17/324-325)

[9] Muhammed Emin İbn Âbidîn, Reddu’l-Muhtâr 6/361

[10] Burhanuddîn Ebu’l-Me’alî ibn Mâze, el-Muhîtu’l-Burhânî 5/201

[11] El-Mecmu 4/464

[12] Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in yüzüğü sağ eline taktığına dair gelen rivayetleri Maliki ulemasından İbn Rüşt şu şekilde cem etmiştir: “Bu hadisler; Peygamberimiz mutat zamanlarda sol eline takardı, mühürle ilgili bir işi olduğu zaman sol elinden çıkarıp sağ eline takar, işini bitirdikten sonra yine sol eline takardı” diyerek cem edilebilir.

[13] Keşşâfü’l-Kina’ 2/237

[14] A.g.e 2/237